

POSTANOWIENIE

Dnia 9 lipca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wojciech Katner

w sprawie ze skargi powoda N. Spółki Akcyjnej w S.
przeciwko G. z siedzibą w S. (Macedonia)
o uchylenie wyroku częściowego z dnia 21 lipca 2015 r.
wydanego w W. przez Trybunał Arbitrażowy pod auspicjami sądu polubownego -
Międzynarodowego Sądu Arbitrażowego przy Międzynarodowej
Izbie Handlowej w Paryżu,
sygn. akt (...),
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 9 lipca 2019 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 21 czerwca 2018 r., sygn. akt I ACo (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od skarżącego powoda na rzecz przeciwnika skargi
kwotę 1 200,- (jeden tysiąc dwieście) złotych z tytułu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 21 czerwca 2018 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił skargę N. Spółki Akcyjnej w S. w sprawie przeciwko G. w S. w przedmiocie uchylenia wyroku częściowego z dnia 21 lipca 2015 r. wydanego w W. przez Trybunał Arbitrażowy pod auspicjami sądu polubownego – Międzynarodowego Sądu Arbitrażowego przy Międzynarodowej Izbie Handlowej w Paryżu, sygn. akt (...), a także orzekł o kosztach postępowania. Sporna między stronami sprawa dotyczyła wzajemnych rozliczeń związanych z umową joint venture zawartą przez strony w 2010 r. oraz odszkodowania z tytułu niewłaściwego jej wykonywania przez pozwaną. Zakwestionowanym wyrokiem z dnia 21 lipca 2015 r. Trybunał Arbitrażowy nakazał pozwanemu zapłacenie powodowi kwotę 12 979 309,11 złotych wraz z odsetkami, pozostawiając odrębnemu wyrokowi w sprawie kosztów i kwestii dodatkowych rozstrzygnięcie o odpowiedzialności, alokacji i wysokości kosztów oraz płatności VAT, a także oddalił wszelkie inne roszczenia. W tym ostatnim zakresie, tj. oddalenia wszelkich innych roszczeń, została wniesiona rozpoznawana skarga w tym postępowaniu.

W skardze kasacyjnej strona skarżąca zarzuciła Sądowi Apelacyjnemu naruszenie zaskarżonym wyrokiem przepisów prawa materialnego, tj. art. 498 § 1 i 2 oraz art. 499 w związku z art. 104 zdanie pierwsze k.c. przez ich niewłaściwe niezastosowanie, „prowadzące do błędnego przyjęcia, że ramy powództwa o zapłatę pozwalają na obniżenie roszczenia głównego w drodze niedopuszczalnych przy powództwie o zapłatę i z wykorzystaniem nieznanego polskiemu prawu w sprawach o zapłatę instytucji „pomniejszeń, tzn. w oderwaniu od poprawnej ścieżki kwestionowania roszczenia głównego w tego typu sprawach, w tym wymagań formalnych i materialnych dla skutecznego podniesienia zarzutów potrącenia [lub] wniesienia powództwa wzajemnego”. Naruszenie przepisów postępowania dotyczy art. 321 § 1 k.p.c., zakazującego wyjścia ponad żądanie pozwu lub powództwa wzajemnego oraz art. 379 pkt 5 k.p.c. przez naruszenie prawa skarżącego do obrony i dochodzenia jej praw. Strona skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie po uchyleniu tego wyroku orzeczenie co do istoty sprawy,

tj. uchylenie wyroku częściowego Trybunału Arbitrażowego z dnia 21 lipca 2015 r. w zakresie pkt 3 sentencji wyroku, a także zasądzenie kosztów postępowania i kosztów postępowania kasacyjnego.

W odpowiedzi na skargę jej przeciwnik wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania, ewentualnie jej oddalenie w całości i zasądzenie kosztów postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie mogła zostać przyjęta do rozpoznania, ze względu na niespełnienie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący z odwołaniem się do art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. przedstawił zagadnienie prawne w postaci pytania: „na jakich zasadach powinno nastąpić rozliczenie konsorcjantów ponoszących odpowiedzialność solidarną względem kontrahentów w przypadku wystąpienia przez jednego z nich w trakcie obowiązywania umowy konsorcjum (joint venture), w stosunku do drugiego, o zapłatę środków pieniężnych w zakresie przenoszącym tę część, która według stosunku wewnętrznego konsorcjantów obciąża konsorcjanta świadczącego”.

Przed przystąpieniem do analizy podstawy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania jako istotnego zagadnienia prawnego wymagającego rozpatrzenia przez Sąd Najwyższy, ze względu na rozpoznawaną sprawę należy zwrócić uwagę, że sąd państwowy jest związany zakresem zaskarżenia i granicami wniosków uczestników postępowania przed sądem polubownym. Skarga o uchylenie wyroku takiego sądu jest rodzajem postępowania o ukształtowanie stosunku prawnego, w którym skarżący żąda wydania przez sąd państwowy wyroku uchylającego ukształtowany wyrokiem arbitrażowym stosunek prawny. Wyrok sądu państwowego może wyrok sądu polubownego jedynie uchylić i to w zakresie żądanym przez skarżącego, albo skargę oddalić. Sąd rozpoznający skargę nie rozpoznaje ponownie całej sprawy, nie prowadzi więc postępowania dowodowego i nie ocenia ponownie merytorycznie zasadności żądania zgłoszonego przed sądem polubownym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 maja 2016 r. I CSK 305/15 (nie publ.).

Wychodząc z takich założeń w art. 1206 k.p.c. zostały sformułowane przesłanki skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego. Dotyczą one zwłaszcza różnych uchybień postępowania przed sądem polubownym i okoliczności podważających możliwość oraz prawidłowość wydanego orzeczenia arbitrażowego. W podstawach skargi opartej na powołanym przepisie winny się zatem znaleźć zarzuty nawiązujące do tych przesłanek. Nie chodzi więc o podważanie orzeczenia sądu polubownego przez kwestionowanie rozstrzygnięcia niekorzystnego dla strony wnoszącej skargę. Sąd powszechny a następnie Sąd Najwyższy nie są kolejną instancją w sporze, którego rozpoznanie strony umowy powierzyły orzecznictwu arbitrażowemu. W szczególności nie może to wiązać się z ustalonym stanem faktycznym, przyjętą podstawą prawną a także samym przebiegiem postępowania przed sądem polubownym, z wyjątkami o charakterze kwalifikowanym (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2015 r. I CSK 922/14 i z dnia 7 października 2016 r. I CSK 592/15 (nie publ.), czego w skardze się nie podnosi i jeśli zajdą okoliczności (art. 1206 § 2 pkt 2 k.p.c.) wskazujące na naruszenie przez wydany wyrok podstawowych zasad porządku publicznego w Rzeczypospolitej Polskiej (klauzula porządku publicznego); zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2012 r. I CSK 312/11, (nie publ.); postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2015 r. I CSK 26/15 (nie publ.) oraz uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 2014 r. V CSK 45/13 (OSP 2015, nr 6, poz. 56) i z dnia 7 lutego 2018 r. V CSK 301/17 (nie publ.).

Tego rodzaju zarzutu również nie podniesiono w niniejszej sprawie, sformułowane zaś zostało zagadnienie prawne, które nie wydaje się, aby miało związek ze sprawą w taki sposób, że jego rozwikłanie miałoby wpływ na inne rozstrzygnięcie sporu stron niż to zostało uczynione w zaskarżonym wyroku Trybunału Arbitrażowego. Zagadnienie to musiałoby przede wszystkim wiązać się z przesłankami skargi określonymi w art. 1206 k.p.c. Do tego przepisu skarżący jednak w ogóle nie sięga, nie podnosząc żadnego zarzutu, który dawałby podstawę do zakwestionowania zaskarżonego wyroku.

Wyrok Trybunału Arbitrażowego został szeroko uzasadniony, wyczerpująco przedstawiając powody przyjętego rozstrzygnięcia sporu. W efekcie skarga kasacyjna nakierowana jest głównie na merytoryczną kontrolę wyroku

arbitrażowego, co nie może stanowić przedmiotu skargi na gruncie art. 1205 i nast. k.p.c. W odpowiedzi na skargę jej przeciwnik przekonująco przywołuje możliwe, różne rozumienie konsorcjum i zróżnicowane rozliczenia konsorcjantów, zależne głównie od umowy stron i przyjętej praktyki w obrocie gospodarczym. Niezależnie więc od wadliwości samej skargi oraz braku związku między przedstawionym zagadnieniem prawnym a rozpoznawaną sprawą na etapie skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego, to odpowiedź na to zagadnienie prawne nie mogłaby z samego założenia być na tyle jednoznaczna, aby pomóc w rozwiązaniu sporu. Nie można zatem uznać, że spełnione zostały przesłanki do przyjęcia skargi kasacyjnej wynikające z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Mając to na uwadze należało na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzec jak na wstępie, rozstrzygając o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c.